

СУЧАСНІ ФАКТОРИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Подаков Євгеній Сергійович*, кандидат економічних наук, доцент
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

* ORCID 0000-0002-0714-4336

© Подаков Є.С., 2025

Стаття отримана: 19.11.2025

Стаття прийнята: 05.12.2025

Стаття опублікована: 26.12.2025

Вступ. Навіть у довоєнні часи в Україні більшість питань управління інвестиційною діяльністю у сфері послуг не були вирішені, а певна частина реалізованих рішень потребує коригування з урахуванням завдань виходу країни з економічної кризи, зокрема шляхом активізації та підвищення ефективності туристичного сектору економіки. Вивчення теорії та практики формування та розвитку інвестиційної системи, організації та управління її діяльністю показало, що механізми взаємодії системи туристичних інвесторів та органів державної влади не розроблені. Обсяг залучених у галузь інвестицій безпосередньо впливає на формування якісної та доступної пропозиції на ринку туристичних послуг. Виходячи з цього, розуміння інтересів та стратегій іноземних інвесторів, що фінансують український ринок готельної нерухомості, а також інших факторів, що безпосередньо впливають на потік інвестицій у вітчизняну туристичну галузь, є важливим для розробки адекватних інструментів регулювання їхньої діяльності та використання їх в інтересах національної економіки.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Дослідженню основних положень теорії та практики розвитку туристичної галузі, її інвестиційної привабливості приділено велику увагу такими вітчизняними науковцями та фахівцями: Білецька Н., Бордун О., Кондрацька Л., Мальська М., Мацука В., Мельниченко О., Мороз А., Шарко М., Шведун В., та деякі інші.

Проблематика інвестиційної привабливості туристичної галузі відображаються у працях низки авторів, які досліджують вплив різноманітних чинників на туристичну сферу України. Так, К. Г. Малюта [4] досліджено та проаналізовано основні фактори, що впливають на формування інвестиційної привабливості туристичної сфери України, визначено позитивні та негативні фактори впливу на формування інвестиційного клімату економіки та туристичної сфери України, досліджено ресурси, які входять до позитивних факторів, що мають вплив на інвестування [4]. Дослідниця Л. Кондрацька наголошує на необхідності адаптації інвестиційної привабливості індустрії туризму до сучасних економічних умов [3]. Інновації в сфері розвитку міського і ділового туризму проаналізовано групою авторів-науковців [13]. Методичний підхід до комплексної оцінки розвитку інвестиційного потенціалу туристичної індустрії пропонує група науковців [17] та український науковець С. М. Цвілій [10]. Механізм інвестицій у туризм в країнах з обмеженими даними досліджено групою авторів [11]. П. Келлер розглядає у своїх наукових працях майбутнє малого та середнього бізнесу в туризмі [15]. Екологічні аспекти туристичної діяльності та вплив на них інвестицій досліджено групою науковців [16].

Білецька Н.В. [1] здійснила дослідження ролі туризму у світовій економіці, особливостей видів туризму та його принципів, закордонного досвіду впровадження принципів сталого туризму в Україні. Сучасний стан інвестиційного розвитку туризму в Україні, а також механізми залучення інвестицій висвітлюються у працях колективу авторів [2], які аналізують проблеми та перспективи інвестицій у туристичну галузь України.

Тобто, вищенаведені дослідження науковців і практиків засвідчують поширений інтерес до проблематики інвестиційної привабливості туристичної галузі. Враховуючи суттєве значення туризму в умовах трансформації національної економіки, необхідність його майбутнього відновлення та залучення зовнішніх та внутрішніх інвестицій, актуальним є комплексне дослідження ефективних механізмів фінансування, стимулювання інвестиційної активності й формування сприятливого клімату для потенційних інвесторів у туристичній сфері.

Метою статті є аналіз сучасних факторів інвестиційної привабливості туристичної галузі України, встановлення недоліків і негативних наслідків цього процесу, визначення шляхів подолання негативних наслідків у цій сфері та перспектив формування інвестиційної привабливості.

Основний матеріал і результати. Ефективний розвиток туристичної галузі є невід'ємною частиною формування конкурентоспроможності, соціально-економічного та культурного розвитку країни, її міжнародного іміджу. Крім того, туристичний бізнес є провідним сектором економіки, який розвивається досить стрімкими темпами, забезпечуючи зростання ВВП, створення робочих місць, покращуючи платіжний баланс, гарантуючи прибутковість капіталу та високий рівень ліквідності інвестованих коштів, сприяючи позитивному сприйняттю країни на світовій арені.

Згідно статистичних даних сукупний розмір туристичної галузі у світовому валовому внутрішньому продукті становить понад 10%. Розвиток туристичної галузі країни значним чином впливає на ринок праці всередині країни (зростання рівня зайнятості), ефективність національної економіки, розвиток культурного потенціалу, дотримання екологічних стандартів, охорони навколишнього середовища, а також підвищує рівень впровадження інновацій в національну економіку, сприяє гармонізації відносин між різними країнами та народами. Разом з тим, туристична галузь характеризується проблемами якості та різноманітності туристичних послуг, низьким рівнем розвитку туристичної інфраструктури. Глобальна пандемія та військові дії в країні майже повністю зупинили діяльність туристичних підприємств, зменшивши можливості доступу туристів до провідних центрів відпочинку.

Туристичний бізнес є одним із перспективних напрямків соціально-економічного розвитку, який є джерелом надходжень іноземної валюти, визначає розвиток інших галузей промисловості, сприяє підвищенню рівня зайнятості населення, виступає фактором сталого розвитку сільських територій, створює позитивний імідж окремих регіонів та країни в цілому. Україна має всі умови для розвитку туризму: мальовнича природа, ландшафтне різноманіття, багата історико-культурна спадщина, сприятливі рекреаційні умови та ресурси, але водночас спостерігається неефективне використання потенціалу туристичного сектору, що може призвести до руйнування економічного розвитку. Наша країна суттєво відрізняється від провідних туристичних країн світу якістю та різноманітністю туристичних послуг, рівнем розвитку туристичної інфраструктури. На сьогоднішній день існує певний попит на військовий туризм, який можна розвивати в нашій країні після припинення військових дій. Динамічний розвиток туристичної галузі створює позитивний імідж країни на міжнародній арені, сприяє підняттю рівня зайнятості населення, міжнародному співробітництву, валютним надходженням через іноземні інвестиції, залученню громадян до пізнання природної та історико-культурної спадщини, та збереженню екологічної рівноваги [3, с. 9].

Туристичний сектор, який впевнено почав відновлюватися в січні 2022 року, значно звужив можливості для повномасштабного зростання вже в березні 2022 року. Під загрозою опинився як в'їзний, так і виїзний туризм в Україні. Таким чином, російсько-українська війна спричинила помітне зниження міжнародних туристичних потоків, що було спричинено низкою факторів, пов'язаних з війною, першим з яких є безпека туристів, яку Україна сьогодні не може гарантувати [2]. Крім того, замість розвитку внутрішнього туризму та національних туристичних підприємств, на території України спостерігалася багатомільйонна міграція населення всередині держави, а масовий виїзд громадян України за кордон не був пов'язаний з туристичними цілями (7,7 млн осіб стали внутрішньо переміщеними особами) [5].

Досвід багатьох країн з розвиненою ринковою економікою (Велика Британія, Франція, Німеччина, Іспанія, Італія та Греція) переконливо демонструє, що туристично-рекреаційний сектор є одним з найінноваційніших, найефективніших, найперспективніших та найпривабливіших для інвестицій секторів економічної діяльності [18]. Для України, яка перебуває в стані повномасштабної війни та в процесі розвитку і становлення соціально-економічної системи, туристична галузь виступає важливим фактором як зовнішньоекономічної діяльності, так і внутрішньої соціально-економічної політики. Разом з тим, наша країна, володіючи значним потенціалом, поки що не може його реалізувати.

Реалії сьогодення переконливо доводять, що відсутність належної уваги до функціонування туристичної галузі країни призводить до зменшення кількості залучених інвестицій та зниження рівня інвестиційної привабливості держави зокрема. На сучасному етапі інвестування в туристичний сектор є важливою умовою розвитку туристичного ринку як на національному, так і на регіональному рівнях. Зокрема, для більшості країн туристичний сектор є одним із пріоритетних секторів економіки, оскільки його дохід може становити до 50% [1]. Наприклад, у таких країнах, як Франція, Іспанія, Італія, Таїланд, США, Кіпр та Єгипет, туризм входить до трійки провідних галузей держави, оскільки швидкі темпи його розвитку не лише популяризують країну на міжнародній арені, а й сприяють зростанню зайнятості, підвищенню рівня життя, розвитку ринкових відносин, міжнародного співробітництва, збільшенню валютних надходжень у разі іноземних інвестицій, залученню громадян до дослідження природної та історико-культурної спадщини території, збереженню екологічного балансу тощо. Україна є однією з європейських країн, яка має потенційні можливості для розвитку туристичного сектору.

Для ефективного функціонування туристичної галузі необхідно оновлювати та формувати нову матеріально-технічну базу, будувати нові готельні комплекси та курортні зони, які відповідатимуть світовим стандартам якості, реконструювати та модернізувати історичні культурні пам'ятки, що можливо шляхом створення сприятливих умов для залучення іноземних інвесторів та завдяки потужним інвестиційним пропозиціям. На сучасному етапі одним із найважливіших місць у формуванні світового економічного розвитку туристичного сектору є інвестиційна діяльність [14].

Щодо поняття «інвестиційна привабливість», то воно є відносним та наводить сутність певної групи інвесторів щодо рівня прибутковості та вартості фінансових ресурсів у певній країні, регіоні чи галузі, ризиків, пов'язаних з ними. З іншого боку, це сукупність деяких об'єктивних ознак, властивостей, засобів та можливостей економічної системи, що визначають потенційний платоспроможний попит на інвестиції. Інвестиційна привабливість туризму – це сукупність факторів, які формують загальне уявлення потенційного інвестора про стан та рівень розвитку туристичної галузі в певній країні та дозволяють йому визначити, наскільки привабливою та вигідною може бути досліджувана країна для інвестування в цю сферу.

Формування інвестиційної привабливості відбувається під впливом факторів національного та регіонального рівнів. Перші характеризують інвестиційне середовище країни в цілому, а другі характерні конкретному місту чи регіону. Одночасно, серед факторів інвестиційної привабливості виділяють позитивні та негативні. Територіальне та географічне розташування, наявність трудових та природних ресурсів – це позитивні регіональні фактори, які мають значний вплив на інвестиційну привабливість регіону. Несприятливий клімат та корупція – це негативні регіональні фактори, що шкодять інвестиційному середовищу країни.

Двома позитивними загальнодержавними факторами, що сприяють підвищенню інвестиційної привабливості регіонів, є спеціальні заходи щодо залучення інвесторів на державному рівні та європейська інтеграція. Погіршення інвестиційної привабливості міст та регіонів України здійснюється під впливом факторів державного рівня: відсутність законодавчих актів; нестабільність законодавчої бази; дії посадовців; корупція. Інвестиційна привабливість країни та її регіонів у туристичній сфері формується під впливом як внутрішніх та зовнішніх факторів, які взаємодіють між собою та визначають загальний потенціал для залучення інвестицій (рис. 1).

Згідно з сучасними реаліями в Україні існує низка проблем, що перешкоджають покращенню інвестиційної привабливості регіонів, а саме: повномасштабна війна на території країни, інфляція; обмежений інтерес потенційних інвесторів; значне податкове навантаження.

Відносно ефективного розвитку туризму в Україні існує велика кількість негативних факторів впливу. Перш за все, до них належать відсутність методологічної та організаційної підтримки підприємництва в туристичній сфері з боку державних регуляторів, дуже низький рівень комфорту більшості готелів, невідповідність світовим стандартам якості, а також незначні обсяги інвестицій у розвиток матеріальної бази туристичного комплексу.

Наразі в країні бракує ефективних програм розвитку малого бізнесу в готельно-ресторанному секторі. Декларативний характер багатьох програмних документів на місцевому рівні призводить до того, що кошти на розвиток цих секторів туристичного комплексу виділяються в останню хвилину, а їх кількість залишається незначною. Сервісна та інформаційна інфраструктура галузі знаходиться в незадовільному стані. Розвиток туризму значно гальмується низькою якістю доріг, особливо в місцях з перспективним розвитком сільського та зеленого туризму.

Рис. 1. Внутрішні та зовнішні фактори інвестиційної привабливості туристичної галузі

Джерело: розроблено автором

Світовий туризм має стабільну динаміку розвитку, з кожним роком зростає кількість мандрівників. До факторів, що зумовили динамічний розвиток світового туризму та сприяли формуванню позитивного інвестиційного клімату, належать: зростання доходів населення; розвиток інформаційних технологій та сучасних засобів зв'язку; скорочення середньої тривалості робочого часу та збільшення вільного часу; розвиток транспорту, транспортних мереж та інфраструктури; суттєві зміни в структурі матеріальних та духовних цінностей [4, с. 36].

До факторів, що гальмують розвиток туристичної галузі в Україні та знижують рівень інвестиційної привабливості, належать наступні: повномасштабна війна та військові дії в Україні стали основним фактором нестабільності економіки країни, трансформації її зовнішньоекономічної діяльності; відсутність скоординованої, висококваліфікованої та ефективної системи дій щодо виведення національного туристичного продукту України на світовий ринок; відсутність розробленої політики сталого розвитку туризму в Україні; недостатній рівень розвитку об'єктів туристичної інфраструктури, їх невідповідність світовим стандартам; досить низький рівень якості обслуговування клієнтів, що зумовлено загальною кваліфікацією обслуговуючого персоналу та низьким рівнем управлінської культури в туристичній галузі.

Загалом, Україна має хороші перспективи для розвитку туристичного ринку. Наслідки військових дій також підвищують попит з боку іноземних туристів. Це, у свою чергу, стимулюватиме іноземну інвестиційну активність та створить позитивний імідж нашої держави у світовій спільноті.

Інвестиційна привабливість конкретної країни формується під впливом факторів. У 2024 році індекс інвестиційної привабливості зріс до 2,49 балів (з 5 можливих), порівняно з 2,44 балами у 2023 році. Водночас кількість бізнес-лідерів, які вважають інвестиційний клімат несприятливим, зменшилася з 84% до 79%. Спостерігається збільшення кількості компаній (з 57% до 70%), які мають плани продовжувати інвестиції [6].

В проєкті бюджету України на 2026 рік заплановано 22757,4 тис. грн. на фінансування розвитку туристичної галузі. Звісно, це замалі розміри фінансування галузі, але на сьогоднішній день такі реалії

країни, в якій запроваджено військовий стан. Очікуваними напрямками витрат першочергово можуть бути: розвиток інфраструктури (покращення якості доріг, створення нових туристичних об'єктів та модернізація існуючих), підтримка внутрішнього туризму (витрати на промо-кампанії та програми, спрямовані на стимулювання подорожей всередині країни), створення робочих місць, інші програми [9].

Негативними факторами інвестиційної привабливості є: російська військова агресія, корупція, слабка судова система та тіньова економіка. Позитивними факторами є: бізнес-лідери відзначають позитивний вплив статусу кандидата на вступ до ЄС, скасування мит та квот на експорт, «безвізовий рух» з ЄС, цифровізація та приєднання до єдиної енергетичної системи ЄС. Для того, щоб туристична галузь України, як у країні в цілому, так і в окремих регіонах, посіла провідне місце в економічному зростанні, необхідно вирішити низку наступних пріоритетних завдань на державному рівні, що, у свою чергу, сприятиме покращенню інвестиційного клімату [7, с. 45]: сформувати службу обліку та захисту туристичних ресурсів; на місцевому рівні створити службу визначення попиту та реклами туристичних послуг; удосконалити, а в деяких регіонах, розробити програми та концепції розвитку туристичної галузі.

Науковці та практики визначають, що значний рівень інвестицій в туристичну інфраструктуру є одним з найважливіших елементів для розвитку туристичного продукту з високим рівнем конкурентоспроможності. Значна кількість країн, маючи суттєвий туристичний потенціал, не можуть повністю його використовувати без підтримки будь-яких інвесторів [10].

Згідно реалій сьогодення організація інвестиційного процесу має відбуватися на інноваційній основі. Інновації мають бути основою інвестиційної привабливості туристичної галузі нашої країни [12]. На прикладі оборонної галузі ми бачимо, що інвестування в інноваційні проекти надає суттєвий поштовх для розвитку галузі. Першочерговими складниками інноваційних процесів в інвестиційній діяльності туристичної галузі є: нові розробки та знання; взаємозв'язки між явищами та їх складниками, які виникають у інноваційно-інвестиційному процесі; екологізація туристичної діяльності; своєчасне та ефективне використання нових знань при реалізації інноваційних проєктів.

Висновки. Аналізуючи сучасні фактори інвестиційної привабливості туристичної галузі, безумовно, основним негативним фактором впливу є повномасштабна війна в нашій країні. Також, після проведеної фінансової децентралізації, необхідно значну увагу приділити питанням регулювання туристичної діяльності на регіональних рівнях.

Разом з тим, для формуванню позитивного інвестиційного клімату в туристичній галузі України необхідна реалізація заходів – формування служби обліку та захисту туристичних ресурсів; розробка програми розвитку туристичної галузі в кожному регіоні і плани капітального будівництва та інвестицій; вирішення питання навчання туристичних кадрів та управління готельними, громадськими та виробничими підприємствами; координування роботи туристичних організацій з транспортними агентствами та закладами культури. У зв'язку з цим необхідно приділити особливу увагу розвитку інфраструктури, транспортного сполучення, готельно-ресторанного обслуговування, цифровізації галузі. В результаті заходів щодо усунення слабких сторін галузі завдяки активній державній підтримці та координованій роботі місцевих громад туристичний бізнес має виступати джерелом значних надходжень до бюджетів різних рівнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Білецька Н.В. Фактори розвитку інвестиційної привабливості туристичної сфери країни. *Економічний простір*. 2024. № 191. С. 440–445.
2. Бордун О., Шевчук В., Монастирський В., Лучка О. Втрати та напрями порятунку туристичного бізнесу України в умовах війни. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2022. Випуск 62. С. 178–196 URL: https://geography.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2023/02/BordunVisnuk_Univer_Economics-stattya-22.pdf
3. Кондрацька Л. Інвестиційна привабливість індустрії туризму в теперішніх умовах. *Галицький економічний вісник*. 2021. Том 71. № 4. С. 7–13.
4. Малюта К.Г. Фактори інвестиційної привабливості туристичної сфери України. *Modern Economics*. 2019. Вип. № 13. С. 168–173.
5. Мельниченко О.А., Шведун В.О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні URL: https://tourlib.net/books_ukr/melnichenko4.htm.
6. Індекс інвестиційної привабливості України zpіc. URL: <https://nachasi.com/2025/07/05/index-investytsijnoyi-pryvablyvosti/>
7. Мацука В.М. Сучасні тенденції та перспективи розвитку туризму в Україні. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка*. 2016. Вип.1. С. 43–49.
8. Подаков Є.С. Сучасний стан, інвестиційна привабливість та перспективи подальшого розвитку готельного бізнесу в Україні. *Економічний простір*. 2024. Вип. № 191. С. 321–325.

9. Проект бюджету-2026: культура, туризм, телерадіомовлення та кінематографія у фокусі державної політики – Офіційний портал Верховної Ради України <https://share.google/4CG5Z7qc84ZFbzPDT>
10. Цвілий С.М. Аналіз і оцінка інструментів стимулювання розвитку інвестиційного потенціалу туристичної індустрії. *Сталий розвиток економіки*. 2023. № 1 (46). С. 149–154.
11. Banerjee O., Cicowiez M., Cotta J. Economics of tourism investment in data scarce countries. *Ann Tour Res*. Vol. 60. P. 115–138. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2016.06.001>
12. Bazin S, Beckerich C, Delaplace M. High speed railway, service innovations and urban and business tourism development. *Econ Manag Tour Trends Recent Dev*. 2021. P. 115–141. URL: <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-02097094> (дата звернення 07.10.2025).
13. Delaplace M., Bazin S., Pagliara F., Sposaro A. High speed railway system and the tourism market: between accessibility, image and coordination tool. In: 54th European regional science association congress. URL: <https://halupec-upem.archives-ouvertes.fr/hal-01098706> (дата звернення 09.10.2025).
14. Kanwal S., Rasheed M. I., Pitafi A. H., Pitafi A., Ren M. Road and transport infrastructure development and community support for tourism: the role of perceived benefits, and community satisfaction. *Tour Manage* 77:104014. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2019.104014> (дата звернення 12.10.2025).
15. Keller P. The future of small and medium size enterprises in tourism. Сайт університету Бергамо. URL: <http://www.unibg.it/dati/corsi/44014/47865>
16. Paramati S. R., Alam S., Lau C. K. M. The effect of tourism investment on tourism development and CO₂ emissions: empirical evidence from the EU nations. *J Sustain Tour*. 2018. Vol. 26(9). P. 1587–1607. DOI: <https://doi.org/10.1080/09669582.2018.1489398>.
17. Nguyen Q. H. (2021) Impact of investment in tourism infrastructure development on attracting international visitors: a nonlinear panel ARDL approach using Vietnam's data. *Economies*. Vol. 9(3). P. 131. DOI: <https://doi.org/10.3390/economies9030131>
18. Puscan L., Sabrera R. The effect of the investment in infrastructure on the tourist demand: evidence of the archaeological complex of Kuelap [Dissertation, Scientific University of the South]. Campus Repositor y. URL: <https://hdl.handle.net/20.500.12805/1038> (дата звернення 11.10.2025).

REFERENCES:

1. Bilets'ka N.V. (2024) Faktory rozvytku investytsijnoi pryvablyvosti turystychnoi sfery krainy [Factors for the development of the investment attractiveness of the country's tourism sector]. *Ekonomichnyi prostir*. vol. 191. pp. 440–445.
2. Bordun O., Shevchuk V., Monastyr'skyi V., Luchka O. (2022) Vraty ta Napryamky porjatunku turystychnogo biznesu Ukrainy v umovah viyny [Losses and directions for rescuing Ukraine's tourism business in wartime]. *Visnyk L'viv's'kogo universytetu. Seria ekonomichna*. vol. 62. pp. 178–196. Available at: https://geography.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2023/02/BordunVisnyk_Univer_Economics-statyya-22.pdf
3. Kondrats'ka L. (2021) Investytsijna pryvablyvist' industrii turizmu v teperishnikh umovakh [Investment value of the tourism industry in current minds]. *Halyts'kyj ekonomichnyj visnyk*, vol. 71 (4), pp. 7–13.
4. Maliuta K. H. (2019) Faktory investytsijnoi pryvablyvosti turystychnoi sfery Ukrainy [Factors of investment profitability of the tourism sector of Ukraine]. *Modern Economics*. vol. 13, pp. 168–173.
5. Mel'nychenko O.A., Shvedun V.O. Osoblyvosti rozvytku industrii turizmu v Ukraini [Features of the development of the tourism industry in Ukraine]. Available at: https://tourlib.net/books_ukr/melnychenko4.htm
6. Indeks investytsijnoi pryvablyvosti Ukrainy zris Available at: <https://nachasi.com/2025/07/05/index-investytsijnoi-pryvablyvosti/>
7. Matsuka V.M. (2016) Suchasni tendentsii ta perspektyvy rozvytku turizmu v Ukraini Maryka B.M. [Current trends and prospects for tourism development in Ukraine]. *Visnyk Mariupol's'kogo derjavnogo universytetu. Seria: Ekonomika*. vol. 1, pp. 43–49.
8. Podakov E.S. (2024) Suchasnyi stan, investytsijna pryvablyvost' ta perspektyvy podal'shogo rozvytku gotel'nogo biznesu v Ukraini [Current state, investment attractiveness and prospects for further development of the hotel business in Ukraine]. *Ekonomichnyi prostir*. vol. 191, pp. 321–325.
9. Proekt budjetu – 2026: kul'tura, turizm, teleradiomovlennia ta kinematografia u fokusi derjavnoi pidtrymky – ofitsiyniy portal Verhovnoi Rady Ukrainy Available at: <https://share.google/4CG5Z7qc84ZFbzPDT>
10. Tsvilyj S. M. (2023) Analiz i otsinka instrumentiv stymuliuvannia rozvytku investytsijnoho potentsialu turystychnoi industrii [Analysis and evaluation of tools for stimulating the development of investment potential of the tourism industry]. *Stalyj rozvytok ekonomiky*, no. 1 (46), pp. 149–154.
11. Banerjee O., Cicowiez M., Cotta J (2016) Economics of tourism investment in data scarce countries. *Ann Tour Res*, no. 60, pp. 115–138. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.annals.2016.06.001>
12. Bazin S, Beckerich C, Delaplace M (2011) High speed railway, service innovations and urban and business tourism development. *Econ Manag Tour Trends Recent Dev.*, pp. 115–141. Available at: <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-02097094>
13. Delaplace M, Bazin S, Pagliara F, Sposaro A, (2014) High speed railway system and the tourism market: between accessibility, image and coordination tool. In: 54th European regional science association congress. Available at: <https://halupec-upem.archives-ouvertes.fr/hal-01098706>
14. Kanwal S, Rasheed MI, Pitafi AH, Pitafi A, Ren M (2020) Road and transport infrastructure development and community support for tourism: the role of perceived benefits, and community satisfaction. *Tour Manage* no. 77. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2019.104014>

15. Keller P. (2019) Maybutnye malykh ta serednikh pidpryemstv u turizmi, site universyteta Berhamo. Available at: <http://www.unibg.it/dati/corsi/44014/47865>
16. Paramati SR, Alam S, Lau CKM (2018) The effect of tourism investment on tourism development and CO2 emissions: empirical evidence from the EU nations. *J Sustain Tour*, no. 26(9), pp. 1587–1607. DOI: <https://doi.org/10.1080/09669582.2018.1489398>
17. Nguyen QH (2021) Impact of investment in tourism infrastructure development on attracting international visitors: a nonlinear panel ARDL approach using Vietnam's data. *Economies*, no. 9(3). DOI: <https://doi.org/10.3390/economies9030131>
18. Pusan L, Sabrera R (2019) The effect of the investment in infrastructure on the tourist demand: evidence of the archaeological complex of Kuelap [Dissertation, Scientific University of the South]. Campus Repository. Available at: <https://hdl.handle.net/20.500.12805/1038>

УДК 338.48:330

JEL E60, E62, E66, L83

Подakov Євгеній Сергійович, кандидат економічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького. **Сучасні фактори інвестиційної привабливості туристичної галузі України.**

Туристична галузь є одним із найбільш прибуткових сегментів розвитку економіки кожної країни. Дана тема є відчутно актуальною та перспективною для України як у часи повномасштабного вторгнення, так і в післявоєнний час. Стан туристичної галузі впливає на розвиток індустрії туризму загалом, створення туристичних послуг, інші ключові сегменти економіки – транспорт, будівництво, зв'язок, торгівлю та ін. Покращення інвестиційної привабливості туристичної галузі та збільшення, на цій основі, обсягів інвестування у зазначений сектор економіки є основною проблемою, від вирішення якої залежить подальший розвиток галузі.

Ключові слова: туристична галузь, фактори, інвестиції, інвестиційна привабливість, індекс інвестиційної привабливості, державна підтримка.

UDC 338.48:330

JEL E60, E62, E66, L83

Yevhenii Podakov, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Bohdan Khmelnytskyi Melitopol State Pedagogical University. **Modern factors of investment attractiveness of the tourism industry of Ukraine.**

The purpose of the article is to analyze the current factors of investment attractiveness and identify the main trends in the development of the tourism industry in Ukraine. Russia's full-scale invasion of Ukraine on February 24, 2022 threatened not only tourism in Ukraine, but also the international tourism sector, which was just beginning to recover from the losses caused by the Covid-19 pandemic. The tourism sector, which began to recover confidently in January 2022, significantly narrowed the opportunities for full-scale growth in March 2022. Both inbound and outbound tourism in Ukraine are under threat. The tourism industry is considered as a component of the domestic economy, the main factors of investment attractiveness, development trends, the level of investment attractiveness and prospects for further development in Ukraine are identified. Ways to solve problems are proposed in order to transform the tourism sector into a highly profitable sector of the domestic economy. Sources of financing for the further development of the country's tourism industry are identified. The current state of investment activity in the tourism sector has been analyzed by studying the volumes of capital investments made in it. The development of the tourism business in Ukraine during martial law has been studied, which even ensured an increase in tax revenues to the country's budget. It has been determined that the tourism business of Ukraine requires constant investments to maintain competitive positions in the market, increase the level of satisfaction of consumer demand for services that meet world standards in terms of assortment and quality. Analysis of statistical data shows a steady trend towards a reduction in infrastructure tourism resources, and therefore the volume of services in this sector of the economy. Such a general and regional trend gives grounds to speak about the need to implement organizational and economic measures to activate activities. The potential investment opportunities of tourism business enterprises have been studied. A set of measures for state regulation and improvement of industry management in order to activate the development of the tourism business is also proposed. The state influences the activation of investment activity by developing the appropriate institutional base, without which the functioning of the investment sphere is impossible, namely: the organization of investment-oriented funds, the creation of a network of consulting firms, state scientific organizations, conducting scientific research, the creation of training centers for small and medium-sized businesses. The investment attractiveness of the tourism industry is formed under the influence of factors that are classified according to internal and external characteristics. Internal factors that are determined within the country or region, depend on the national policy and resources of the country and regions include: the macroeconomic situation in the country, the state of tourism infrastructure, the quality of labor resources in the tourism industry, the availability of

tourism resources, the regulatory and legal framework of the country, social support for tourism, state policy and in the field of tourism. External factors that are determined by the external environment and are not fully controlled by the subjects of the national economy include: the global economic situation, regional geopolitical stability, the formation of demand in the international tourism market, the image of the country, the availability and conditions of external financing, global technological development, compliance with international environmental requirements. It was determined that in modern operating conditions it is necessary to form and implement an investment policy for the development of the tourism industry, which would include such important components as: mechanisms of state regulation of this industry; resource provision and preferential financing of development; organizational and functional support of management processes; digitalization, information and methodological support of the industry, development of military tourism.

Key words: tourism industry, factors, investments, investment attractiveness, investment attractiveness index, state support.